

Ekologigruppens rekommendationer för invasiva kärlväxter

Vi är måna om att förhindra spridning av invasiva främmande kärlväxter som idag skapar problem i naturmiljöer men som ännu inte är förbjudna. På Ekologigruppen har vi i ett samarbete mellan ekologer och landskapsarkitekter tagit fram rekommendationer som fungerar som ett stöd vid val av växter och som är ett sätt att lyfta frågan kring många av de arter som kommer tas upp i den nationella listan som Naturvårdsverket och Hav- och vattenmyndigheten ansvarar för och som kan komma att publiceras under 2021.

För vem är listan och hur kan den användas?

Listan är till för alla som arbetar med växtmaterial, både i planeringskedan och i förvaltning och skötsel.

Med hjälp av listan kan vi undvika nyplantering av arter som redan idag är ett problem eller som riskerar att bli det i framtiden. I listan föreslår vi hur dessa växter bör hanteras och ger förslag på alternativ till ersättningsväxter med liknande växtsätt, formspråk eller utseende.

Vanligtvis förordar vi arter som ger blommor, bär, nektar och pollen och därmed ger föda till insekter och fåglar. Kopplat till riskerna med invasiva arter kan det dock i vissa fall vara motiverat att använda sig av växter som exempelvis är fylldblommiga, hankloner eller sterila sorter för att överhuvudtaget kunna få till grönska i den täta staden.

Vad utgår Ekologigruppens lista ifrån?

Listan baseras främst på ArtDatabankens riskklassificering av ett stort antal arter. ArtDatabanken har genomfört en systematisk utvärdering av dessa arters potentiella negativa effekt på inhemsk biologisk mångfald. Metoden för utvärdering har baserats på bedömning av invasionspotential och ekologisk effekt, och arterna kategoriseras i riskklasser. Ekologigruppens rekommendationer avser endast kärlväxter som har riskklasserna Mycket hög risk (SE), Hög risk (HI) och Potentiell hög risk (PH). Se ArtDatabankens hemsida för mer detaljerad information och läs mer om hur invasiva främmande arter definieras.

Vad är problemet, typ?

Några växter som ofta används i planeringar kan skapa problem i naturmiljöer där de påverkar den biologiska mångfalden negativt men också rekreativa värden. Arter som påverkar våra naturmiljöer är exempelvis snöbär som sprider

sig till följd av ändrat beteende hos fåglar, parkslide/jätteslide som skadar byggnader och infrastruktur, sjögull som kan täcka hela sjöar och vresros och bergtall som påverkar naturvärden och rekreativa värden längs med stränder.

Våra rekommendationer är uppdelade i:

- Ta bort/spridningsbegränsa
- Ingen nyplantering/ersätt
- Bevakning/ använd med försiktighet

Ta bort/spridningsbegränsa

Rekommendationen är bekämpning eller spridningsbegränsning vid befintlig stor utbredning. För dessa arter finns redan bevis för att de skadar naturmiljöer och/eller är förbjudna enligt EU-förordningen. De av dessa arter som ännu finns i handeln bör ej föreskrivas eller nyplanteras. Här återfinns riskklasserna Mycket hög risk (SE) och Hög risk (HI).

Ingen nyplantering/ersätt

Rekommendationen är att inte föreskriva eller nyplantera dessa arter. Vid renovering av befintliga växtbäddar kan dessa arter med fördel bytas ut mot andra, mindre problematiska växter. Här återfinns riskklassen Potentiell hög risk (PH).

Bevakning/ använd med försiktighet

För dessa arter behövs en bevakning då riskerna kan öka med bl a klimtförändringar och att dessa arter ska användas med försiktighet.

Här finns även arter som vi anser har vissa kulturhistoriska värden. Exempelvis syren som visar var äldre bebyggelse har funnits, kardvädd som i äldre tid har använts för att karda ull. En annan "problematisk" grupp är de populära tidigblommande lökväxter där många av arterna/sorterna inte är undersökta vad gäller invasivitet. Här behövs kanske en helt nytt utbud i handeln.

På nästa sida finns arterna sammanställda med sina vetenskapliga namn i en tabell som kan användas som en översikt.

Det finns ytterligare ett pdf-dokument där det finns ett påbörjat arbete med förslag på ersättningsarter - i dagläget endast för de arter som har känd skada/ mycket hög risk. Listan kommer att byggas på kontinuerligt med arterna som klassificerats som hög och potentiellt hög risk. Kom gärna med förslag!

	Mycket hög risk	<i>Acer pseudoplatanus</i> <i>Aesculus hippocastanum</i> <i>Amelanchier spicata</i> <i>Berberis thunbergii</i> <i>Bromopsis inermis</i> <i>Campanula rapunculoides</i> <i>Centaurea montana</i> <i>Cerastium tomentosum</i> <i>Cornus sericea</i> <i>Cotoneaster bullatus</i> <i>Cotoneaster dielsianus</i> <i>Cotoneaster divaricatus</i> <i>Cotoneaster lucidus</i>	<i>Cotula coronopifolia</i> <i>Elodea canadensis</i> <i>Festuca brevipila</i> <i>Helleborus foetidus</i> <i>Impatiens parviflora</i> <i>Laburnum alpinum</i> <i>Laburnum anagyroides</i> <i>Laburnum x watereri</i> <i>Lactuca tatarica</i> <i>Lonicera caprifolium</i> <i>Lupinus polyphyllus</i> <i>Mahonia aquifolium</i> <i>Nymphoides peltata</i>	<i>Othocallis siberica</i> <i>Phedimus hybridus</i> <i>Phedimus spurius</i> <i>Pinus contorta</i> <i>Pinus mugo subsp. mugo</i> <i>Puschkinia scilloides</i> <i>Reynoutria japonica</i> <i>Reynoutria sachalinensis</i> <i>Rosa rugosa</i> <i>Rubus armeniacus</i> <i>Sambucus racemosa</i> <i>Scilla bifolia</i> <i>Scilla forbesii</i>	<i>Scilla luciliae</i> <i>Scilla sardensis</i> <i>Sempervivum globiferum</i> <i>Senecio inaequidens</i> <i>Senecio leucanthemifolius subsp. vernalis</i> <i>Solidago canadensis</i> <i>Sorbaria sorbifolia</i> <i>Spiraea x billardii</i> <i>Spiraea x rosalba</i> <i>Symphoricarpos albus</i> <i>Syringa vulgaris</i> <i>Vinca minor</i>	
Känd risk/skada	Hög risk	<i>Abies alba</i> <i>Alchemilla mollis</i> <i>Amelanchier confusa</i> <i>Arabis caucasica</i> <i>Bergenia cordifolia</i> <i>Bergenia crassifolia</i> <i>Caragana arborescens</i> <i>Clematis vitalba</i> <i>Cornus alba</i> <i>Corydalis nobilis</i> <i>Cotoneaster ascendens</i> <i>Cotoneaster horizontalis</i> <i>Cotoneaster multiflorus</i> <i>Crassula helmsii</i> <i>Crepis capillaris</i> <i>Crocus vernus</i>	<i>Doronicum orientale</i> <i>Elaeagnus commutata</i> <i>Epilobium adenocaulon</i> <i>Epilobium ciliatum</i> <i>Eranthis hyemalis</i> <i>Fragaria moschata</i> <i>Geranium macrorrhizum</i> <i>Hedera hibernica</i> <i>Hordeum jubatum</i> <i>Hyacinthoides x massartiana</i> <i>Juncus tenuis</i> <i>Lactuca macrophylla</i> <i>Linaria repens</i> <i>Lolium multiflorum</i> <i>Lupinus nootkatensis</i> <i>Lysichiton camtschatcensis</i>	<i>Lysimachia punctata</i> <i>Muscari armeniacum</i> <i>Narcissus pseudonarcissus</i> <i>Papaver croceum</i> <i>Parthenocissus inserta</i> <i>Parthenocissus quinquefolia</i> <i>Picea glauca</i> <i>Populus alba</i> <i>Prunus serotina</i> <i>Quercus rubra</i> <i>Ranunculus psilostachys</i> <i>Reynoutria x bohemica</i> <i>Robinia pseudoacacia</i> <i>Securigera varia</i> <i>Sedum hispanicum</i>	<i>Sedum lydium</i> <i>Senecio sarracenicus</i> <i>Solidago gigantea</i> <i>Spiraea x rubella</i> <i>Spiraea chamaedryfolia</i> <i>Spiraea salicifolia</i> <i>Stachys byzantina</i> <i>Symphoricarpos x chenaultii</i> <i>Symphyotrichum novi-belgii</i> <i>Symphytum x uplandicum</i> <i>Trisetum flavescens</i> <i>Ulex europaeus</i> <i>Verbascum speciosum</i> <i>Veronica persica</i> <i>Viburnum lantana</i>	Ta bort/ Spridningsbegränsa
Möjlig risk/ skada beroende på yttre faktorer	Potentiellt hög risk	<i>Aruncus dioicus</i> , <i>Dianthus barbatus</i> <i>Dipsacus fullonum</i> <i>Doronicum columnae</i> <i>Galinsoga parviflora</i>	<i>Galinsoga quadriradiata</i> <i>Hylotelephium ewersii</i> <i>Lepidium densiflorum</i> <i>Lonicera tatarica</i> <i>Matricaria discoidea</i>	<i>Picea sitchensis</i> <i>Populus balsamifera</i> <i>Pseudofumaria lutea</i> <i>Salix x fragilis</i> <i>Sisymbrium altissimum</i>	<i>Spiraea japonica</i> <i>Symphyotrichum x salignum</i> <i>Symphytum asperum</i> <i>Veronica filiformis</i>	Ingen nyplantering/ Ersätt
	Kulturväxter + andra kvaliteter	<i>Syringa vulgaris</i> (Mycket hög risk) <i>Dipsacus fullonum</i> (Potentiellt hög risk)				Bevaka/Använd med försiktighet